

[Holstein.]

ende Gældssanering, som det blev sagt, naar man ikke har kunnet naa frem ad de Veje, der her har været peget paa.

Man kan selvfølgelig indedryse Landbrugsgælden midlertidigt, men for det første: hvad vil det komme til at betyde for selve Realkredit, naar det fra alle Sider maa erkendes, at Gældsproblemet rækker ind i Landets Realkredit? — det er ikke blot et Spørgsmaal om de sekundære Prioriteter i Landbruget, men det rækker ind i hele Førsteprioritets-Gældsproblemet, det er dér, hvor i Virkeligheden Vanskelighederne ligger. Hvorledes vil man gøre det, og hvilke erhvervsøkonomiske Konsekvenser faar det for det danske Erhvervsliv i sin Helhed? Og sidst, men ikke mindst, det skal jeg ikke blive træt af at gentage: jeg synes ikke, man kan gaa til med Statens Hjælp at foretage en Aflastning af Landbruget eller til Foranstaltninger af varig Karakter for Landbrugets Gældsforhold eller Foranstaltninger af varig Karakter for at sikre et normalt Udbytte, en normal Rentabilitet i Landbruget og derigennem sætte Landbruget i Stand til at honorere sine Gældsforpligtelser, man kan ikke gaa hverken den ene eller den anden Vej, hvis det skal være varige Foranstaltninger, uden samtidig at tage Landbrugets Panteretsproblem op.

Det er ganske uforsvarligt at ville hjælpe et Erhverv med statslige Støtteforanstaltninger for enten direkte eller indirekte at ville aflaste dette Erhvervs Gælds vanskeligheder, naar Resultatet bliver, at den Støtte, der ydes, lidt før eller lidt senere omsættes i ny forøget Gældsbyrde. Nej, der er ingen Vej udenom — men det strider jo i høj Grad mod gamle liberalistiske økonomiske Betragtninger — Pant-sætningsproblemet; Spørgsmaalet om Retten til at pantsætte i Landbruget maa tages op til en ny Ordning; det vil jeg gerne fremhæve her som den, der har set, hvorledes Gældsproblemet trykker Landbruget, Hovederhvervet, i den Landsdel, hvor det har en politisk Betoning som i ingen anden Landsdel her i Landet, det vil jeg gerne fremhæve, for at vi ikke hverken dernede, og mindst af alt dernede, eller i det gamle Land skal faa de Kalamiteter om igen i Fremtiden, som vi nu staar over for. Jeg mener, at *dette* Gældsproblem er i Virkeligheden den Valplads, hvor Slaget skal udkæmpes, for jeg tror ikke — det blev jo ogsaa fremhævet her fra anden Side, jeg tror, det var af Venstres Ordfører —, det er muligt ved Statens Hjælp at sikre normal Rentabilitet i et Eksporterhverv

som det danske Landbrug, der i sine Eksportvilkkaar er saa haardt ramt, som det danske Landbrug er, og hvis det er Tilfældet, hvis det maa indrømmes, at Rentabilitet ikke kan „sikres“, ja, saa er der ingen anden Vej frem end Gældssaneringsvejen, en Reform af Panteretsspørgsmaalet i Landbruget. Jeg har det Indtryk, at der i de to Regeringspartier virkelig er Forstaaelse af og principiel Overensstemmelse med de Synsmaader, jeg her har fremsat. Hvis det er Tilfældet, og hvis disse Synsmaader erkendes i stigende Grad ogsaa inden for Oppositionspartierne, skulde jeg tro, at de Krav, der er rejst af Venstres ærede Ordfører, virkelig med god Vilje, med Offervilje og med Storsind fra alle Partiers Side vil have Udsigt til at kunne løses, i hvert Fald paa en saa tilfredsstillende Maade, som det under økonomiske Forhold, som vi Mennesker ikke raader over, er muligt i vort lille Land.

Indenrigsministeren (Dahlgaard): Maa det være mig tilladt først at sige til det ærede Medlem Hr. Christmas Møller, at naar han benyttede Lejligheden til her i Dag atter at rette en Række Angreb paa dette høje Tings Forretningsorden og gjorde det med den Begrundelse, at der nu ikke var Brug for at tale saa længe, som Forretningsordenen gav Ret til, saa forekommer det mig dog, at dette Angreb er ret uberettiget. Naar Forholdet ligger saadan, at Forretningsordenen med Hensyn til Behandlinger af denne Art giver fornøden Tid, hvis man ikke er enig, til at diskutere det, man ikke er enig om, og dernæst giver Mulighed for, at det ærede Medlem kan lade være at tale, naar han er enig med nogen og derfor ikke har Brug for det, synes jeg i Virkeligheden ikke, Forhandlingen i Dag kan give Anledning til berettiget Angreb paa Forretningsordenen.

Af den Indstilling, der foreligger fra Fællesudvalget, fremgaar det jo, at jeg har tiltraadt denne. Jeg skal hertil kun føje, at det er klart, at det Forslag, der nu vedtages, kun vil være af ringe Betydning i Sammenligning med de samlede Rente- og Gældssaneringsforslag, der oprindeligt blev forelagt af Regeringen, og som dengang foresloges at skulle gælde allerede fra Juni Termin 1934, saa at disse Forslag altsaa med over for Landbrugets Byrde lettende Virkninger allerede nu kunde have været gældende i et Aar. Det er jo kendt af alle, at den Modstand, Forslagene mødte i Landstinget, ikke kunde overvindes. Hvilken Anskuelse man i øvrigt maatte have med